# Har Nav-ansatte lært av skandalen?

Partnerforum:
Hva mener forvaltningen om internasjonalisering av lovverket?

Fredrik D. Hjorthen
Forsker
ARENA Senter for europaforskning

24. Februar 2025

UNIVERSITY
OF OSLO

# Rettssikkerhet i NAV: Prinsippstyrt begrunnelse (RETTS)

RETTS ser på rettssikkerhet i NAV og undersøker hvordan beslutningstakere tolker regelverk og **begrunner** vedtak.

Vi utvikler et praktiserbart rettsikkerhetsbegrep basert på begrunnelsesplikten som også er forståelig og anvendelig for ikke-jurister. Dette gjøres først ved å klargjøre hvilke normative krav begrunnelsesplikten stiller, spesifikt krav til kompetanse, åpenhet og nøytralitet. Deretter undersøkes hvordan NAVs beslutningstakere faktisk tolker regelverk og **begrunner** vedtak.

**Tillitsverdige** beslutninger som kjernen i rettssikkerhetsbegrepet.

- Dårlige/mangelfulle begrunnelser gjør det vanskelig å vurdere om beslutningene er **tillitsverdige**.

- Kvaliteten i begrunnelsene er svært varierende, men har gjennomgående brister.

- Begrunnelsene er generelt bedre i Klageinstansen (noe som, i tilfelle systematiske forskjeller mellom hvilke grupper som klager, kan innebære en diskrimineringsproblematikk).

Hvem skal ha lært?

- Ca. 22.000 ansatte
- NAV-kontorene
- **NAV Arbeid og Ytelser**
- **NAV Klageinstans**
- NAV sentralt (f.eks ifm rundskriv; systemutvikling)

Hva svarer NAV-ansatte (Arbeid og Ytelser samt Klageinstansen) på spørsmål om hvordan EU/EØS-retten påvirker arbeidet?

- Stor bevissthet rundt NAV-skandalen – skjellsettende opplevelse.
- Noen oppfatter skandalen som en følge av ansvarsfraskrivelse – EØS-relaterte problemer er sendt oppover i systemet for avklaring, men har ikke blitt tatt tak i.
- Viktigste (i betydningen oftest nevnt) læringspunkt er at EØS-saker stiller spesielle krav (og typisk behandles av egen gruppe).

- EØS-relevante aspekter fanges opp for sent, og blir noen ganger først oppdaget ifm klagebehandling
- Noen beskriver økt fokus på behovet for kunnskap om EØS
- … mens andre peker på fortsatte brister i opplæringen og manglende bevissthet rundt avtalens betydning

- Forståelsen av EØS-avtalens relevans er ofte snever.
  - EØS-relevans handler om saker der søker kommer fra/har vært ute og reist i EU/EØS-land
  - Uttrykkes sjeldent bevissthet om at EØS-avtalen reiser mer generelle krav og spørsmål.

# Har Nav-ansatte lært av skandalen?

Ja, men man kan spørre seg om læringen er tilstrekkelig (dybde og bredde) og i hvilken grad den er egnet til å forhindre nye skandaler.